

Andra Vatikankonciliet, ett femtioårsjubileum

1962

1965

Följande 20 föreläsningar kan ges som en samlad kurs över tre till fyra terminer i form av kvällsföreläsningar eller i mer omfattande block som endagsseminarier under en kortare tidsrymd. Varje föreläsning omfattar ca 90 minuter. De tre första föreläsningarna är nödvändiga för att kunna följa resten av kursen. Föreläsningarna 4 - 20 går att välja mellan efter intresse.

Föreläsare är syster Madeleine Fredell OP. Föreläsningarna bokas direkt hos henne antingen via e-post madeleine.fredell@bredband.net eller per telefon 070 - 54 52 144 eller 08 - 31 81 12. Anmälningar sker också direkt till syster Madeleine.

Kursen genomförs i samarbete med studieförbundet Bilda. Församlingar och grupper som önskar genomföra ett eget kursupplägg utifrån detta erbjudande är välkomna att göra så i samarbete med syster Madeleine. **Efter beskrivningen av de olika föreläsningarna kan du se när föreläsningarna kommer att hållas i Dominikansystrarnas lokal, Västmannagatan 83 i Stockholm.**

1. Andra Vatikankonciliet, en avslutad händelse eller historisk rörelse

Något om hur konciliet kan tolkas; är det en avslutad historisk händelse eller ett skeende över tid? Är konciliet dess dokument eller de stora linjerna? Vad betydde de olika personerna, före, under och efter konciliet?

2. 1789 – 1864 – 1907 – 1958 – 1968 – 1989, Andra Vatikankonciliet tolkat utifrån två hundra års historia

Andra Vatikankonciliet liksom hela kyrkans historia står i ett ständigt samspel med det omkringliggande samhället. Franska revolutionens ideal ifrågasattes först av katolska kyrkan, men de blev också grundläggande för kommunismens fall. Tro, teologi, kyrka och politik hör ihop, de kan helt enkelt inte agera utan varandra.

3. Nödvändiga fakta, kyrkopolitiskt och teologiskt fikonspråk för att förstå konciliet

Vi går igenom termer, dokumenten och konciliets förlopp samt tar en snabb blick på "kändisarnas" profiler. Andra Vatikankonciliet är också dagboksförfattarnas och krönikörernas koncilium.

4. Att skåla för samvetsfriheten framför påven, Andra Vatikankonciliet som John Henry Newmans koncilium

Kardinalen och numera saligförklarade John Henry Newman (1801 – 1890) är känd för både sin lojalitet till och kritik av kyrkan. Flera av hans teologiska tankegångar dök upp i förberedelsearbetet inför och var definitivt ledmotiv under själva konciliet. Somligt vågade man nämna vid namn, som samvetsfriheten, annat undvek man eller omskrev, som dogmutveckling.

5. Kyrkans väsen och Johan Adam Möhlers betydelse för en ny kyrkosyn

Möhlers sätt att skriva om den heliga anden och kyrkans väsen var banbrytande under första hälften av 1800-talet. Hans tankegångar glömdes snabbt bort men plockades upp igen inför konciliet framför allt av dominikanen Yves Congar.

6. Modernisternas rehabilitering, från fördömelse och uteslutning till ett erkänt inflytande

Vad betydde de fördömda modernisterna som Alfred Loisy, George Tyrrell, Marie-Joseph Lagrange, Maurice Blondel m.fl. för den teologi som konciliet kom att vila på?

7. Tillbaka till källorna, om Traditionens förnyande kraft

"Ressourcement", att återgå till källorna, det vill säga till Bibeln, med hjälp av den nya bibelvetenskapen, till Thomas av Aquino, innan han misstolkades av nyskolastikerna, till kyrkofäderna och liturgihistorien, blev den teologiska stilart som lade grunden för konciliet, hos teologer som Henri de Lubac, Yves Congar, Marie Dominique Chenu, Jean Daniélou och Edward Schillebeeckx.

8. Encyklikor som både bromsar och förebådar en ny tid

*Även om många teologer nedtystades före konciliet så fanns en viss öppning för en ny typ av teologisk forskning och synen på samhället. *Quadragesimo Anno* (1931), *Divino Afflante Spiritu* (1943), *Mystici Corporis Christi* (1943) och *Humani Generis* (1950) är på sitt sätt del av konciliets historiska rörelse.*

9. Ekumenik och aggiornamento, ”uppdatering”, konciliets ledmotiv

Johannes XXIII angav två huvudtemata för konciliet, nämligen ekumeniken och en uppdatering av kyrkan och läran. Vad menade han och vad kom det att betyda?

10. Ångest och framtidstro, kärnvapenkrig, berlinmur och avkolonialisering som konciliets bakgrundsbild

Vilket inflytande fick de aktuella politiska händelserna strax före och under själva konciliet på sättet man formulerade läran och på kyrkans självsyn?

11. Kyrkan som en dialogisk process, från Johannes XXIII till Paulus VI

*Dialog blev ett nyckelord under själva konciliet, framför allt i och med att Paulus VI valdes till påve 1963 och genom hans encyklika *Ecclesiam Suam* från 1964.*

12. Kollegialitet och mänsklighetens enhet i mångfald, nyckelord som förvandlar

Andra Vatikankonciliet har betecknats som biskoparnas och lekfolkets concilium. Teologen bakom detta var framför allt Yves Congar. Men här ligger också ofelbarhetsdogmen från Första Vatikankonciliet och hur den hade tolkats. Här finns fortfarande öppna frågor för kyrkan.

13. Alla ska med! Henri de Lubacs sociala frälsning och inklusivitetens begränsningar

Med Andra Vatikankonciliet förlöstes religionsdialogen och religionsteologin, men skapades också nya frågor. De Lubacs ”demokratisering” av frälsningen, att omfatta alla människor, och Karl Rahners ”anonyma kristna” var nydanande i kyrkans syn på troende inom andra religiösa traditioner. Hur har vi gått vidare från inklusivism till pluralism, från konformitet till mångfald, från en absolut sanning till en mångdimensionell sanning?

14. Concilium och Communio, två tidskrifter som representerar två olika sätt att ta emot konciliet efter 1970

*Konciliets dokument och resultat är blomsterknoppar som väntar på att få slut ut i full blom menade kardinal Suenens. Men hur? Meningarna går isär och dialogen fortsätter inom kyrkan, eller? Tidskrifterna *Concilium* och *Communio* står för två olika tolkningslinjer, teologer som Hans Küng och Hans Urs Von Balthasar likaså.*

15. Den holländska katekesen och en ny liturgi

Ett av Andra Vatikankonciliet ledmotiv var att det skulle vara pastoralt och en liturgisk, offentlig händelse. Hur omsattes det i praktiken för vanliga katoliker? Liturgireformen, den holländska katekesen, befrielseologi, feministeologi och baskommuniteter färgade den postkonciliära kyrkan. Två namn, Gustavo Gutierrez och Catharina Halkes, och två länder, Holland och Brasilien, gav konciliet form bland fotfolket.

16. Enhetens sakrament bland utbrytare, heretiker, integrister och annat löst folk ...

Det är inte lätt att hålla samma takt i kyrkan, somliga vill tillbaka och ha fasta ramar, andra vill utforska nya vägar och ser fram mot horisonten som avlägsnar sig ju närmare vi kommer. Påven ska stå i enhetens tjänst, men var går gränsen?

17. Glädjeämnen och förhoppningar, bedrövelse och ångest – de fattigas kyrka

Andra Vatikankonciliet pastoralkonstitution Gaudium et Spes är det dokument som haft störst genomslagskraft i samhället och i dialogen med politiska företrädare. Konciliet ställde den katolska socialläran i centrum för sitt budskap och påven Johannes Paulus II tog den vidare både i antropologisk teori och praktisk diplomati.

18. Enkönat tolkningsföreträdare i en tvåkönad och mångkulturell värld

När kom kvinnorna in i bilden under konciliet och vad har feministisk teori och feministeologin betytt för kyrkan efter konciliet? Vad ger legitimitet till att inneha tolkningsföreträdare i kyrkan?

19. Från manligt läroämbete till kvinnliga kyrkolärare, från självvald instängdhet till globalt resande

Vilka symbolhandlingar pekar mot en annorlunda framtid sedan konciliet?

20. Dogmutveckling och annat onämnbart, vad återstår?

Fenomenet dogmutveckling fick aldrig gå under sitt riktiga namn under konciliet, utan skrevs om med ord som förnyelse och omvändelse. Flera frågor skyfflades under mattan. Vad handlar kyrkans självförståelse om idag och vilken förnyad lära kräver en levande tro idag? Här tas frågeställningar upp av några samtidssteologer.

Andra Vatikankonciliet, ett femtioårsjubileum

Föreläsningar i Dominikansystrarnas lokal, Västmannagatan 83, Stockholm

Höstterminen 2011

Torsdag 27 oktober kl. 19.00 – 21.00

Föreläsning 1: Andra Vatikankonciliet, en avslutad händelse eller historisk rörelse

Torsdag 10 november kl. 19.00 – 21.00

Föreläsning 2: 1789 – 1864 – 1907 – 1958 – 1968 – 1989, Andra Vatikankonciliet tolkat utifrån två hundra års historia

Torsdag 17 november kl. 19.00 – 21.00

Föreläsning 3: Nödvändiga fakta, kyrkopolitiskt och teologiskt fikonspråk för att förstå konciliet

Kursavgift: 50:- / föreläsning, betalas på plats

Lördag 19 november kl. 10.00 – 18.30 (med uppehåll för lunch och eftermiddagskaffe)
Endagsseminarium med föreläsningarna 1 – 3, se ovan

Kursavgift: 200:- (inklusive eftermiddagskaffe; lunch på stan på egen bekostnad)

Anmälan till såväl torsdagsföreläsningarna som endagsseminariet:

madeleine.fredell@bredband.net eller 08 – 31 81 12 eller 070 – 54 52 144

Vårterminen 2012

Datum för de olika föreläsningarna och endagsseminarier ges i början av hösten 2011.

”De glädjeämnen och förhoppningar, den bedrövelse och ångest som fyller vår tids människor, i synnerhet de fattiga och alla som lider, är också Kristi lärjungars glädjeämnen och förhoppningar, bedrövelse och ångest. Det finns inget äkta mänskligt som inte väcker genklang i deras hjärtan. Det är mitt ibland människorna som de kristnas gemenskap växer fram. Förenade i Kristus leds de kristna av den heliga Anden på sin vandring till Faderns rike. De bär på ett budskap om frälsning som är riktat till alla. Den kristna gemenskapen vet sig därför vara nära förbunden med människosläktet och dess historia.”

Ur Andra Vatikankoncilietts pastoralkonstitution *Gaudium et Spes*, Kyrkan i världen av idag, § 1.